

Innkalling til møte i representantskapet

Tidspunkt: 23. august kl. 12-15

Sted: Akershus fylkeskommune, fylkestingssalen

Innkalling til møte i representantskapet.....	1
Sak 28/24 Godkjenning av protokoll fra møte 25 juni 2024.....	3
Sekretariatets innstilling	3
Saksredegjørelse	3
Vedlegg.....	3
Sak 29/24 Orienteringer	4
Sekretariatets innstilling	4
Saksredegjørelse	4
Vedlegg.....	4
Sak 30/24 Høringsinnspill NOU 2024:7 «EØS-utredningen»	5
Sekretariatets innstilling:	5
Saksredegjørelse	5
Vedlegg.....	6
Sak 31/24 Revidering av Østlandssamarbeidets strategi	7
Sekretariatets innstilling	7
Saksredegjørelse	7
Vedlegg.....	16
Sak 32/24 Rammer for handlingsplan og budsjett 2025.....	17
Sekretariatets innstilling	17
Saksredegjørelse	17
Vedlegg.....	20
Sak 33/24 Møteplan 2024	21

Sekretariatets innstilling	21
Saksredegjørelse	21
Vedlegg.....	21

Sak 28/24 Godkjenning av protokoll fra møte 25 juni 2024

Sekretariatets innstilling

Representantskapet godkjenner forslaget til protokoll fra møte 25. juni 2024.

Saksredegjørelse

Forslag til møteprotokoll ble sendt ut 27. juni med frist 1. juli for å melde inn evt. endringsforslag. Det er ikke gjort endringer i protokollen etter utsendelsen.

Vedlegg

Forslag til protokoll fra møte 25. juni 2024 (separat)

Sak 29/24 Orienteringer

Sekretariatets innstilling

Representantskapet tar saken til orientering

Saksredegjørelse

Det legges opp til korte (3-4 min) innledende fylkesvise orienteringer om viktige saker som kan ha interesse for de øvrige fylkeskommunene.

Sekretariatet presenterer i møtet status i det operative arbeidet med oppfølging av handlingsplanen for 2024.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 30/24 Høringsinnspill NOU 2024:7 «EØS-utredningen»

Sekretariatets innstilling:

1. Representantskapet slutter seg til felles høringsuttalelse til NOU 2024:7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer.
2. Endelig uttalelse oversendes Utenriksdepartementet innen fristen 1. september

Saksredegjørelse

Regjeringen satte den 6. mai 2022 ned et ekspertutvalg for å gjennomgå status og vurdere erfaringene med EØS-avtalen de siste 10 årene. Utvalget fikk også i oppgave å vurdere EØS-avtalen opp mot avtalene som Storbritannia, Sveits og Canada har med EU.

Østlandssamarbeidets Europaforum møtte utvalgsleder Line Eldring (Fellesforbundet) til dialog 22. september 2022 og gav innspill til utvalgets arbeid.

Den 11. april 2024 overleverte utvalgsleder Eldring «NOU 2024:7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer» til utenriksminister Espen Barth Eide.

Regjeringen har bestemt seg for at utredningen ikke skal følges opp med en Stortingsmelding slik en gjorde etter forrige gjennomgang av EØS-avtalen i 2012 med NOU-en «Utenfor og innenfor». Utenriksdepartementet har besluttet å sende NOU-en ut på en bred høring med høringsfrist 1. september. Formålet med høringen er å bidra til at utvalgets arbeid blir kjent og at det gis anledning til å komme med vurderinger og synspunkter.

I forbindelse med EØS-utredningen i 2012 sendte Østlandssamarbeidet et felles høringsvar. Østlandssamarbeidet er også denne gangen på listen over høringsinstanser sammen med alle fylkeskommunene i Norge.

Internasjonal gruppe drøftet oppfølging av høringen i sitt møte 4. juni og anmodet sekretariatet i Østlandssamarbeidet om å utarbeide et felles høringsinnspill. En sak om mulig felles høring ble lagt fram for representantskapet i møtet 25. juni.

Representantskapet utsatte behandlingen av saken til sitt møte 23. august. Internasjonal gruppe fikk tilsendt utkast til høringsinnspill via epost 2. juli slik at fylkeskommunene kunne benytte utkastet i en ev. intern behandling av saken og i ev. egne høringsinnspill fra den enkelte fylkeskommune.

Vedlegg

Utkast til felles høringsinnspill fra Østlandssamarbeidet til NOU 2024:7 (separat)

Sak 31/24 Revidering av Østlandssamarbeidets strategi

Sekretariatets innstilling

Representantskapet ber sekretariatet følge opp innspillene fra møtet i det videre arbeidet med Østlandssamarbeidets strategi og legge fram strategien for sluttbehandling på representantskapets høstmøte.

Saksredegjørelse

1. Innledning

I møtet 25. juni diskuterte representantskapet revidering av Østlandssamarbeidets strategi basert på høringsrunden i fylkeskommunene. I møtet var det bred enighet om at fylkeskommunene trengte mer tid til å diskutere felles behov og prioriteringer for samarbeidet framover, og man ble enige om å ha et fysisk møte og en grundigere strategidiskusjon etter sommerferien

Basert på diskusjonene i møtet 25. juni og tidligere diskusjoner er det noen føringer som kan legges til grunn for det videre arbeidet med revidering av strategien og politiske prioriteringer:

- Østlandssamarbeidet skal være en felles arena for fylkeskommunene i landsdelen. Dette forutsetter at aktivitetene i samarbeidet har god forankring i fylkeskommunene og at samarbeidet bidrar til effektivt ressursbruk.
- Det er en fordel at Østlandssamarbeidet er en arena kun for fylkeskommuner, og at aktivitetene i samarbeidet tar utgangspunkt i fylkeskommunale roller, prioriteringer og behov.
- Etter Oslo kommunes uttreden vil de andre fylkeskommunene i utgangspunktet ikke erstatte bortfallet av Oslos kontingent. Basisfinansieringen vil da i hovedsak dekke «infrastrukturen» for samarbeidet, mens større aktiviteter/prosjekter kan realiseres enten med ekstern finansiering, bruk av fondsmidler eller ekstrabevilgninger fra de fylkeskommunene som er med i den konkrete aktiviteten.
- Som hovedregel skal aktivitetene i samarbeidet involvere alle fylkeskommunene. Samtidig legger samarbeidsavtalen (§4) opp til frivillig deltakelse, og det kan være aktuelt med enkelte samarbeidsinitiativer som ikke nødvendigvis involverer alle fylkeskommunene.

Høringsrunden ga ikke grunnlag for å samle seg om en revidert strategi på møtet i juni. I høringsinnspillene (som var lagt ved strategisaken i juni) er det noen hovedpunkter som kan være nyttige å ha med i de videre diskusjonene:

- Vestfold og Buskerud ønsket en prosess for å kunne konkretisere de politiske prioriteringene basert på grundigere vurderinger av hvordan samarbeidet kan skape størst merverdi for fylkeskommunene.
- Tre av seks (Akershus, Innlandet og Østfold) sluttet seg til forslaget om to prioriterte politikkområder, 1) samferdsel, mobilitet og infrastruktur og 2) klima, miljø og energi. Buskerud sluttet seg til samferdsel, mobilitet og infrastruktur som en prioritering, men ønsket grundigere vurderinger av hva det eventuelt skulle samarbeides om innen klima, miljø og energi.
- Akershus høringsinnspill foreslår å nedtone det internasjonale samarbeidet i strategien. Innlandet peker på at hovedfokus for Østlandssamarbeidet bør være nasjonalt, mens Østfold etterspør at det internasjonale arbeidet i Østlandssamarbeidet og Osloregionens Europakontor (ORE) bør koordineres i enda større grad (sekretariatet har derfor i samarbeid med sekretariatet i ORE utarbeidet et felles notat om organisasjonenes europapolitiske arbeid, som er lagt ved saken).
- Med hensyn til politisk organisering spilte Østfold inn at det politiske samarbeidet bør være mer dynamisk og ad hoc, heller enn med faste politiske organer utover representantskapet.

2. Hvordan samarbeid kan skape merverdi

Østlandssamarbeidet er *fylkeskommunene i fellesskap*, en infrastruktur for at fylkeskommunene skal kunne løse felles strategiske og politiske utfordringer på en mer effektiv måte sammen. Samarbeidet bør ses på som fylkeskommunenes forlengede arm, og ikke en separat enhet frikoblet fra fylkeskommunene. Sekretariatets rolle er operativt - og de ansatte skal først og fremst drive prosesser og bidra til framdrift basert på bestillinger og føringer fra fylkeskommunene i fellesskap.

Nytten av samarbeidet må fylkeskommunene selv vurdere. I denne delen av saken beskriver sekretariatet ulike varianter av merverdi, erfaringer fra forrige valgperiode og noen suksessfaktorer for merverdi, som grunnlag for å diskutere politiske prioriteringer og den videre strategiprosessen.

Jf. samarbeidsavtalen er Østlandssamarbeidets overordnede formål å «bidra til å utvikle Østlandet som en bærekraftig og konkurransedyktig region i Europa med en regionalt balansert utvikling i landsdelen.» For å identifisere hvordan dette formålet bør konkretiseres til strategiske prioriteringer i Østlandssamarbeidet kan man ta utgangspunkt i tre hovedspørsmål:

- På hvilke politikkområder og i hvilke saker er det størst *behov* for å samarbeide på tvers av fylkesgrensene i landsdelen?
- På hvilke av politikkområdene og i hvilke av sakene kan fylkeskommunene ha størst *nytte* av å samarbeide?
- Samarbeides det om disse politikkområdene og sakene på andre arenaer?

2.1 Ulike varianter av merverdi

Samarbeid som Østlandssamarbeidet kan skape merverdi for medlemmene på flere måter. I gjeldende strategi er dette definert i tre roller for samarbeidet med utgangspunkt i ulike varianter av merverdi:

a) Interessepolitisk gjennomslagskraft

Mulighetene og behovet for å stå sterkere sammen har utgjort en sentral del av eksistensgrunnlaget for Østlandssamarbeidet siden etableringen i 1993. Det interessepolitiske samarbeidet på samferdselsområdet, særlig inn mot Nasjonal transportplan (NTP), har tradisjonelt vært det viktigste for fylkeskommunene. Utover å påvirke selve NTP består det interessepolitiske arbeidet også av å følge opp bevilgningene til samferdselsprosjektene i landsdelen i forbindelse med statsbudsjettene.

Erfaringsmessig er det enklere å lykkes interessepolitisk når fylkeskommunene samarbeider om en sak eller et politikkområde over tid. Kontinuitet bidrar til å skape relasjoner, bygge tillit og utmeisle tydelige felles posisjoner. Det gir også bedre muligheter til å arbeide pro-aktivt. I helt nye saker eller på nye politikkområder kan det ta lengre tid å få avklart eventuelle felles politiske posisjoner. Samtidig er Østlandssamarbeidet også en fleksibel arena hvor det er en lav terskel for at fylkeskommunene kan løfte opp saker av felles interesse. Det interessepolitiske samarbeidet kan også ta form av avklaringer i saker hvor fylkeskommunene avgir høringsvar e.l. separat, men har dialog og samkjører budskap. Dette skjer bl.a. gjennom administrative faggrupper når medlemmene arbeider med å forberede fylkesvise høringsvar.

Interessepolitisk samarbeid har også en internasjonal dimensjon. Svært mye av politikkutviklingen i EU påvirker virksomheten i norske fylkeskommuner, og mulighetene for interessepolitisk gjennomslagskraft styrkes når fylkeskommunene kan påvirke politikkutviklingen på et tidlig nok stadium. Fylkeskommunene kan påvirke politikkutviklingen i EU direkte, gjennom nasjonale myndigheter, og i samarbeid med andre europeiske regioner. I tillegg har fylkeskommunene ofte samarbeidet for å påvirke norsk deltakelse i ulike europeiske programmer og finansieringsrammene for norsk deltakelse i disse.

Samferdselspolitikken er også et godt eksempel på interessepolitisk samarbeid inn mot EU. I forbindelse med revisjonen av retningslinjene for det transeuropeiske transportnettverk (TEN-T) ble det gitt felles innspill direkte til EU-kommisjonen og til samferdselsdepartementet (SD), i tillegg til at det ble avgitt et felles innspill sammen med andre europeiske regioner gjennom Scandria Alliance. Det er også avholdt samferdselspolitiske arrangementer i Brussel, og sentrale myndighetspersoner for samferdselspolitikken i EU har deltatt på møter i Østlandssamarbeidet. Muligheten til interessepolitisk samarbeid med europeiske regioner er en av hovedbegrunnelsene for at fylkeskommunene gjennom Østlandssamarbeidet deltar felles i organisasjoner som Scandria Alliance og BSSSC. Østlandssamarbeidet er også blitt medlem i det europeiske korridorforum for Scan-Med-korridoren etter anbefaling fra SD. Etter ønske fra Vestfold og Telemark deltar også Østlandssamarbeidet med observatørstatus i nordiske transportpolitisk nettverk som jobber med Jyllandskorridoren.

Felles interessepolitisk arbeid (med Østlandssamarbeidet i en sentral rolle) overfor Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og Stortingets kommunalkomiteé bidro til å øke midlene til Interreg-postene i statsbudsjettet etter at den forrige regjeringen kuttet drastisk i 2022. Dette arbeidet førte til en økning på 15 millioner kroner til Interreg i 2023-budsjettet og ytterligere 6 millioner i 2024-budsjettet. Hoveddelen av midlene er gått til å styrke de grenseregionale A-programmene som fylkeskommunene er ansvarlige for (for østlandsfylkene Interreg Sverige-Norge og ØKS). Disse er som følge av påvirkningsarbeidet tilbake på nivået før kuttet.

Osloregionens Europakontor blir ofte involvert i gjennomføringen av interessepolitiske aktiviteter i Brussel.

b) Læring og erfaringsutveksling

Fylkeskommunene møter mange liknende oppgaver og utfordringer utover sakene som er aktuelle for interessepolitisk samarbeid. Derfor kan det gi merverdi å ha en arena for å drøfte andre saker, oppgaver og utfordringer, hvor fylkeskommunene kan dele erfaringer, lære av hverandre og bli inspirert av hverandre, både politisk og administrativt.

Læring og erfaringsutveksling foregår gjerne gjennom møter, konferanser og seminarer, studieturer o.l. Lærings- og erfaringsutveksling innebærer også at eksterne aktører inviteres til møter og arrangementer med fylkeskommunene, f.eks. andre offentlige myndigheter, kunnskapsmiljøer, næringsaktører m.fl.

De administrative faggruppene i Østlandssamarbeidet oppleves som nyttige arenaer for læring og erfaringsdeling, og har flere funksjoner. De bidrar til å forberede og følge opp politiske saker i samarbeidet. Vel så nyttig kan det være at faggruppene utgjør et utvidet fagmiljø for ansatte i fylkesadministrasjonene, som ofte ikke har et stort

oppgavefelleskap i egen organisasjon. Faggruppene brukes bl.a. til å jobbe med hvordan medlemmene løser konkrete oppgaver, gjennomfører prosesser eller forbereder politiske saker i egen organisasjon. Deltakelse i administrative faggrupper kan dermed bidra til at oppgaver i egen organisasjon kan løses bedre og mer effektivt. Denne merverdien kan ventelig bli sterkere etter fylkesdelingene, med flere mindre fylkeskommuner i landsdelen.

For de fylkeskommunale ungdomsrådene som deltar i ØstsamUng, er også læring og erfaringsdeling en viktig del av verdien av ungdomsnettverket. Mye av arbeidet i nettverket, både i arbeidsutvalget og på de større nettverkssamlingene, er rettet mot at ungdomsrådene kan lære av hverandre. Deltakelse på møter i europeiske ungdomsnettverk gjennom ØstsamUng gir også nyttig kunnskap og kompetanse.

Samarbeidets rolle som en arena for læring og erfaringsdeling har også en kobling til de andre rollene: gjennom læring og erfaringsdeling kan fylkeskommunene identifisere nye samarbeidsmuligheter eller aktuelle interessepolitiske saker.

c) Effektiv ressursutnyttelse

Fordi fylkeskommunene står overfor mange liknende oppgaver og utfordringer, kan felles initiativer, prosjekter og deltakelse bidra til mer effektiv ressursutnyttelse og redusere byrden for den enkelte fylkeskommune. De kan også gjøre det mulig for fylkeskommunene å gjennomføre tiltak som kanskje ikke ville blitt realisert om fylkeskommunene skulle iverksatt dem individuelt.

I skrivende stund er to pågående prosjekter finansiert gjennom Klimasats, ett om utrulling av grønne energistasjoner for næringstransport og ett om kartlegging av karbonrike arealer. I tillegg er det et forprosjekt om kommunikasjon i arbeidet med Oslofjorden som ble initiert (og i all hovedsak finansiert) gjennom Vikens fjordsatsing. Av tidligere prosjekter kan et eksempel være da flere fylkeskommuner i fellesskap initierte en NIFU-studie som fulgte ca. 10 000 ungdommer på Østlandet fra de var 16 til de var 30, for å undersøke sammenhengen mellom utdanning, jobb og inntekt. Rapporten ble lagt fram i 2020.

Flere sentrale strategiske aspekter i Østlandssamarbeidet, som en balansert utvikling i landsdelen, flerkjernet struktur og InterCity-satsningen, har blitt formet av tidligere Interreg Østersjøprosjekter som «Metropolitan Areas» og «MA+». Scandria Alliance og STRING-samarbeidet har også røtter fra felles prosjekter i Interreg Østersjøprogrammet.

Utover felles prosjekter kan effektiv ressursutnyttelse også inkludere felles deltakelse i europeiske, regionale nettverk og allianser. Dette gir fylkeskommunene muligheten til å delta på arenaer for interessepolitisk samarbeid og læring og erfaringsdeling på europeisk nivå, uten alle byrdene koblet til individuell deltakelse.

Effektiv ressursutnyttelse kan også innebære samkjøring og byrdedeling mellom fylkesadministrasjonene. Et lavterskel-eksempel på dette er oppfølgingen av ungdomsrådene europeiske engasjement gjennom ØstsamUng. Hvis flere ungdomsråd skal delta på samme arrangement, koordinerer ofte sekretariatet reisen, med felles bestillinger og forberedelser. Sekretariatet kan bidra med å utvikle felles faglig tilleggsprogram ved behov. Det er også en byrdedeling mellom sekretariatet og de ulike fylkeskommunene når det kommer til å være reisefølge for ungdommene. Dette er ikke særlig tidkrevende for sekretariatet, men skaper merverdi ved å forenkle arbeidsbyrden for flere fylkesadministrasjoner i oppfølgingen av eget ungdomsråd.

2.2 Erfaringer fra valgperioden 2019-2023

Efaringene for forrige prosess med regionreform og ny strategi kan gi nyttig lærdom inn i den pågående strategiprosessen. En hovedrefleksjon fra sekretariatet er at sentrale beslutninger ble fattet for tidlig uten tilstrekkelig grunnlag eller forankring. At næring skulle inn som et politikkområde ble i realiteten bestemt allerede før valget i 2019. Forslaget kom fra en politisk arbeidsgruppe og fikk tilslutning fra det som da het kontaktutvalget (som ble erstattet av et representantskap i 2020). Beslutningen ble formalisert i representantskapet i starten av 2020. Deretter skulle vedtaket fylles med innhold i etterkant, hvilket ble en krevende prosess.

Samtidig bør det poengteres at forrige valgperiode på mange måter var en unntaksperiode for langsiktig strategisk og utviklingsrettet samarbeid. Etter regionreformen var fylkeskommunene opptatt av å bygge nye organisasjoner og harmonisere arbeidsformer og organisasjonskulturer, samt å avklare egne prioriteringer. Denne prosessen pågikk langt inn i valgperioden, og innebar at fylkeskommunene ikke var klare for å gjøre grundige og konkrete vurderinger av behov og muligheter for samarbeid i første del av perioden. Dette preget bl.a. oppstarten av næring og kompetanse som et nytt politikkområde. I tillegg ble arbeidet påvirket av pandemien og dens innvirkning på fylkeskommunene virksomhet.

Mens første halvdel av valgperioden ble preget av regionreform og pandemi, ble avslutningen preget av beslutningene om deling av Viken og Vestfold og Telemark fylkeskommuner. Halvparten av fylkeskommunene i samarbeidet måtte bruke ressurser og kapasitet på å forberede deling parallelt med vanlig drift, mens delingene også begrenset mulighetene til å vurdere mer langsiktig samarbeid på vegne av de nye fylkeskommunene. Erfaringene fra starten av perioden ga en felles forståelse for at det var den nye konstellasjonen av fylkeskommuner som måtte peke ut retningen for samarbeidet videre etter valget.

Samlet sett medførte dette at valgperioden 2019-2023 i stor grad var preget av interne organisatoriske spørsmål i fylkeskommunene som la merkbare begrensninger på mulighetene for å få til et kraftfullt, effektivt og ressursbesparende samarbeid, især på nye politikkområder.

Samferdsel er et veletablert politikkområde som har vært prioritert siden Østlandssamarbeidet ble etablert i 1993. Kontinuiteten bidro til at det interessepolitiske arbeidet med NTP i stor grad kunne følges opp gjennom valgperioden. Det ble også arbeidet interessepolitisk med TEN-T (Trans European Network for Transport), både inn mot norske myndigheter og direkte mot EU-systemet i samarbeid med andre europeiske regioner i Scandria Alliance. At samferdsel er et veletablert samarbeidsområde gjorde det også enklere å iverksette prosesser for å identifisere nye samarbeidsmuligheter, som resulterte i prosjektet om grønne energistasjoner.

Innen næring og kompetanse var det i praksis kun det eksisterende samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning som hadde progresjon, bl.a. med vedtak av en ny felles strategi for fylkeskommunenes samarbeid i sektoren (i 2022).

Oslofjorden kom inn som et nytt tema våren 2022 etter initiativ fra Viken fylkeskommune. Oppstarten har vært preget av dialog og prosesser for å se på både fylkeskommunenes rolle i arbeidet med Oslofjorden mer generelt, og hvilken rolle Østlandssamarbeidet som et fylkeskommunalt fellesskap kan spille. Et konkret prosjekt var innovasjonscamper på 17 videregående skoler i landsdelen, som utfordret ca. 2000 elever til å tenke over hvordan de bidra i sitt lokalområde.

Det grønne Østlandet ble vedtatt som en av de strategiske visjonene for Østlandssamarbeidet i 2021, bl.a. basert på FNs bærekraftsmål og at EU lanserte Europas grønne giv i 2019. Klima, miljø og energi var ikke et eget prioritert politikkområde, men skulle være en del av satsningene på andre politikkområder. Flere møter i representantskapet hadde saker knyttet til klima, miljø og energi på dagsorden, og i 2022 vedtok representantskapet at Oslofjorden skulle være et nytt tema for samarbeidet. Fylkeskommunene fikk også støtte fra Klimasats til et prosjekt om kartlegging av karbonrike arealer, og sirkulærøkonomi ble løftet fram som et mulig samarbeidsområde innen næring og kompetanse. Både satsningen på Oslofjorden og prosjektene finansiert av Klimasats illustrerer betydningen av at fylkeskommunene har fleksibilitet til å iverksette nye initiativer og å la samarbeidet utvikles «organisk» gjennom en strategiperiode.

2.3 Suksessfaktorer for merverdi

Basert på tidligere erfaringer vurderer sekretariatet at det er noen sentrale suksessfaktorer for å kunne få ut potensialet for merverdi av samarbeid:

- **Grundige prosesser** som definerer felles behov, muligheter og prioriteringer for fylkeskommunene. Dette bidrar til å sikre både riktig og effektiv ressursbruk.
- Tilstrekkelig **bred fylkeskommunal involvering** i samarbeidet på aktuelle fagområder, både politisk og administrativt. Dette bidrar både til å sikre kvalitet i arbeidet og forankring i fylkeskommunene.
- **Kontinuitet** og langsiktighet er viktig for å skape god samarbeidskultur og bygge relasjoner og tillit. Dette gjør det enklere å utvikle felles politiske posisjoner og samarbeidsprosjekter.
- **Fleksibilitet** er nødvendig for å sikre at samarbeidet kan brukes til å ta opp nye og aktuelle saker for fylkeskommunene.
- Fordi samarbeidet ikke har lovpålagte oppgaver og heller ikke ansvar for tjenesteytelse e.l., er fylkeskommunenes «aktive eierskap» og **vilje til samarbeid** avgjørende for å skape merverdi.

3. Styringen av Østlandssamarbeidet

Diskusjonene 23. august skal hovedsakelig handle om strategirevideringen. Samtidig er det relevant å se diskusjonen i sammenheng med den helhetlige styringen av samarbeidet.

Strategi

Strategien skal sette den overordnede retningen for samarbeidet og peke ut de politiske prioriteringene for strategiperioden. Inneværende strategi ble vedtatt i 2021, med et langsiktig tidsperspektiv fram mot 2030. På bakgrunn av fylkeskommunenes ønsker om mer konkrete prioriteringer i strategien, vil sekretariatet foreslå en modell hvor det kun vedtas en fireårig strategi (med ett års /forskyvning etter valgperioden, parallelt med de regionale planstrategiene). I så fall vil strategiperioden bli 2025-2028.

Handlingsplan og budsjett

Det vil uansett være nødvendig at strategien operasjonaliseres ytterligere i årlige handlingsplaner, som utarbeides parallelt med det årlige budsjettet for samarbeidet. De årlige handlingsplanene og endelig budsjett vil normalt vedtas på representantskapets siste møte før jul. Forslagene til aktiviteter i handlingsplanen vil være utarbeidet i dialog med fylkeskommunene, både politisk og administrativt, for å sikre relevans, nytte og forankring.

Det er viktig med godt samsvar mellom prioriteringer i strategi, operasjonalisering i handlingsplan og økonomiske rammer i budsjett. Derfor følger budsjettarbeidet normalt en "to-trinns-rakett", hvor rammene for basisfinansieringen vedtas før sommeren. Dette gir både forutsigbarhet i fylkeskommunenes egne budsjettprosesser, samtidig som det setter rammer for det videre arbeidet med handlingsplanene. Det kan bli forskjeller mellom vedtatt ramme for basisfinansieringen og det endelige totalbudsjettet for

samarbeidet gjennom ulike former for prosjektfinsiering (f.eks. var det en betydelig forskjell mellom basisfinansieringen som først ble vedtatt for 2024, og det endelige budsjettet som ble vedtatt i februar 2024. Dette på grunn av to prosjekter med støtte fra Klimasats og ett prosjekt med finansiering fra Vikens fjordsatsning).

I 2024 vil samarbeidets strategi bli revidert parallelt med utarbeidelse av handlingsplan og budsjett. For resten av valgperioden vil det være utarbeidelse av handlingsplaner og budsjetter som er de fremste overordnede styringssakene i representantskapet.

Politisk organisering

I tillegg til arbeidet med handlingsplaner og budsjett vedtar representantskapet en politisk struktur for styringen av samarbeidet. Andre politiske organer opprettes normalt på prioriterte politikkområder for å redusere møtebelastningen og saksmengden i representantskapet, og for å sikre bredere politisk involvering og forankring. Spørsmålet om framtidig politisk organisering i Østlandssamarbeidet bør avklares i forlengelse av strategirevideringen, slik at man raskest mulige kan komme i gang med operativt arbeid på utvalgte politikkområder.

4. Videre prosess

Representantskapet har lagt vekt på at det er nødvendig med en god og grundig prosess for å få fram fylkeskommunenes felles behov og prioriteringer av innsatsområder for samarbeidet framover. Et viktig moment er derfor hvordan arbeidet med revidert strategi skal følges opp etter diskusjonene 23. august.

I møtet bør representantskapet derfor lande både (1) den overordnede strategiske retningen for samarbeidet framover og (2) den videre prosessen.

Ut ifra prosessen hittil er det a) samferdsel, mobilitet og infrastruktur og b) klima, miljø og energi som har pekt seg ut som de to mest aktuelle politikkområdene. For å få gjort nødvendig vurderinger og konkretiseringer før endelig strategivedtak, på en måte som sikrer god forankring og eierskap, vil det være en fordel med bredere involvering fra fylkeskommunene, både politisk og administrativt. Erfaringsmessig kan fag-politikere og fagavdelingene i fylkesadministrasjonene gi meget nyttige bidrag til å konkretisere og operasjonalisere de overordnede prioriteringene i samarbeidet.

Hvis strategien skal vedtas innen utgangen av 2024 bør representantskapet vurdere om møtet 1. november bør flyttes noe. Aktuelle datoer kan være fredag 29. november eller fredag 6. desember. Dette for å sikre nok tid til å forberede et oppdatert og mer konkret forslag til revidert strategi.

Vedlegg

1. Notat om europapolitisk arbeid i Østlandssamarbeidet og Osloregionens Europakontor (separat)
2. Samarbeidsavtale for Østlandssamarbeidet (separat)
3. Gjeldende strategi (separat)
4. Forslag til revidert strategi sendt på høring (separat)
5. Kunnskapsgrunnlag til forslag til revidert strategi (separat)

Sak 32/24 Rammer for handlingsplan og budsjett 2025

Sekretariatets innstilling

1. Representantskapet velger modell ... med en total basisfinansiering på ... kr for 2025. Endelig budsjett legges fram til behandling på representantskapets høstmøte.
2. Representantskapet anmoder om at det avsettes ... kr i fylkeskommunenes 2025-budsjett som basisfinansiering for Østlandssamarbeidet sin virksomhet.

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Representantskapet realitetsbehandlet ikke saken på møte i representantskapet 25. juni og det ble påpekt at basisfinansiering for 2025 må ses i sammenheng med strategirevideringen. Det ble signalisert at bortfall av kontingentinntekt fra Oslo i utgangspunktet ikke skal kompenseres av de øvrige fylkeskommunene.

...

Normalt har Østlandssamarbeidets arbeid med handlingsplan og budsjett vært gjennomført som en totrinnsraket, hvor rammene settes av representantskapet i et møte før sommeren, mens endelig handlingsplan og budsjett har blitt vedtatt på representantskapets høstmøte.

Sekretariatet har så langt ikke hatt grunnlag for å legge fram en mer utfyllende sak om rammer for handlingsplan og budsjett 2025, i og med at endelig strategi og politisk organisering av landsdelssamarbeidet ennå ikke er avklart. For å kunne komme videre i arbeidet er det behov for en del føringer og innspill fra representantskapet, herunder:

- avklaring av hvilke politikkområder som skal prioriteres videre framover
- avklaring av politisk organisering
- signaler om fylkeskommunenes ambisjonsnivå og prioritering av landsdelssamarbeidet videre framover

Innspillene og signalene fra representantskapet vil være styrende for sekretariatets videre arbeid med budsjett og handlingsplan for 2025.

Finansiering og kapasitet

Finansieringen av Østlandssamarbeidet er i prinsippet todelt:

- Basisfinansiering gjennom fylkeskommunene
- Prosjektfinansiering m/ ekstern finansiering/delfinansiering fra KDD, Interreg, Miljødirektoratet mm.

Østlandssamarbeidet har fire fast ansatte, i tillegg til 1,75 årsverk (prosjektmedarbeidere på korte kontrakter) som er finansiert med eksterne midler.

Alternative basisfinansieringsmodeller

I rammebudsjettet for 2024 vedtok representantskapet en basiskontingent per fylkeskommune på **kr 825 000** med en samlet basisfinansiering på kr 5 775 000.

Nedenfor skisseres alternative modeller for basisfinansieringen av Østlandssamarbeidet for budsjettåret 2025. I modellene synliggjøres kontingentene med/uten inflasjonsjustering og med/uten kompensasjon for Oslos utmeldelse.

Det legges til grunn at tidligere prinsipp om lik kontingent videreføres.

Kontingenter og samlet basisfinansiering i 2025	1: Ingen inflasjonsjustering	2: Inflasjonsjustering (4 %)
A: Kontingent fra Oslo bortfaller uten at denne blir kompensert	825.000 4.950.000	858.000 5.148.000
B: Kontingent fra Oslo kompenseres av gjenværende fylkeskommuner	962.500 5.775.000	1.001.000 6.006.000

Figur 1: Kontingentinnbetalinger ved ulike modeller

Tallene i figuren over viser fylkeskommunenes kontingent og samlet kontingentinnbetaling i 2025 ved de ulike alternativene. De to mest ytterliggående alternativene er:

- A1, som er et slags 0-alternativ der samlet basisfinansiering i 2025 vil være kr. 4.950.000. Dette tilsvarer en nominell reduksjon i kontingentinntekter på 14,3 % sammenlignet med 2024.
- B2, der samlet basisfinansiering i 2025 vil være kr. 6.006.000. Ved dette alternativet kompenseres det både for inflasjon og for Oslo kommune sin utmeldelse.

Vurderinger av de ulike alternativene

Forskjellen mellom 0-alternativet (A1) og alternativ B2 vil for den enkelte fylkeskommune være 176.000 kr for budsjettåret 2025. Aggregert for

Østlandssamarbeidet er forskjellen mellom de to alternative modellene kr. 1.056.000. Ambisjonsnivået og valg av alternativ vil selvsagt få betydning for aktivitetsnivået i Østlandssamarbeidet videre framover.

Ved valg av 0-alternativet vil det være nødvendig å ta ned aktivitetsnivået for Østlandssamarbeidet betydelig. Reduserte kontingentinnbetalinger (basiskontingent) betyr en tilsvarende kostnadsreduksjon dersom inntektsbortfallet ikke kan erstattes av annen finansiering og/eller ved bruk av reservefondet som pr. 31.12.2023 var på kr. 3 307 896,-.

Dette alternativet vil i praksis bety at basiskontingenten kun kan finansiere driften av samarbeidet og de «faste» politiske og administrative møteplassene for fylkeskommunene, mens det vil være svært begrensede muligheter til finansiering av aktiviteter, prosjekter, nye initiativ, utredninger med eksternt bistand, større arrangementer e.l. Det kan også bli krevende å fase inn klima, miljø og energi som nytt politikkområde.

Ved alternativ 2B kan dagens samlede aktivitetsnivå videreføres på noenlunde samme nivå i 2025. Samferdselsområdet kan videreføres, samtidig som klima, miljø og energi kan innarbeides som nytt samarbeidsområde, jf. forslag til revidert strategi. Også ved alternativ 2B vil det være nødvendig med tydelig prioritering av aktiviteter innenfor de politiske innsatsområdene som blir utpekt, jf. representantskapets strategidiskusjon.

Mellomalternativene 1B og 2A vil også innebære at aktivitetsnivået må reduseres betydelig sammenlignet med driften i 2024. Innfasingen av klima, miljø og energi som nytt politikkområde vil også bli utfordrende.

Avslutning

For å gi forutsigbarhet i fylkeskommunenes eget budsjettarbeid og i sekretariatets videre arbeid med handlingsplan og budsjett er det ønskelig at representantskapet avklarer valg av modell og setter rammen for basisfinansieringen av Østlandssamarbeidet.

Samarbeidet skal gi merverdi for fylkeskommunene gjennom økt politisk gjennomslag og effektiv ressursbruk gjennom felles aktiviteter og prosjekter. Valg av budsjettamme for basisfinansieringen vil ha betydning for den videre utviklingen av Østlandssamarbeidet som felles verktøy for fylkeskommunene.

Vedlegg

Ingen vedlegg

Sak 33/24 Møteplan 2024

Sekretariatets innstilling

Representantskapet godkjenner forslaget til justert møteplan for 2024.

Saksredegjørelse

I gjeldende møteplan for 2024 er det i lagt inn ett møte til i representantskapet høsten 2024:

Fredag 1. november kl. 10:00-13:00. Fysisk møte i representantskapet for saksbehandling (inkl. endelig vedtak av handlingsplan og budsjett for 2025 og dialogmøte med ungdomsnettverket ØstsamUng.

Strategidiskusjonen i sak 31/24 kan få betydning for møteplanen og det videre arbeidet utover høsten.

Dersom representantskapet i det videre arbeidet med ny strategi ser det som nødvendig å gjøre grundigere faglige, administrative og politiske vurderinger av samarbeidets nytte/merverdi på de aktuelle politikkområdene, kan det muligens være hensiktsmessig at høstmøte i representantskap utsettes. To aktuelle datoer vil i så fall være fredag 29. november eller fredag 6. desember.

Vedlegg

Ingen vedlegg

